

Изази из Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по го-
дину 3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчана.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
годину 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ИНСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
платеним новчанима или
средствима издржава. Глас
Црногораца на Цетињу, а
може се и картом укупно
укупно на пошту у Котору.
Додатно плаћа се уредни-
цу Рукотиса на издржаву.

За огласе плаћа се од
редовног новца. За огласе који
не су дужи од двије седмице.

ЦЕТИЊЕ, 30. Јуна.

Добра саобраћајна средства, дру-
гим ријечма добри путеви, нужни су
нашој земљи не само за то, што они
прекраћују простор и вријеме, примичу
људе к људима и производе већи
обрт и промет, вишу народно-економ-
ску топлоту, него су нужни и због
тога, што они највише помажу, да се
крену из мртвила блага, која за нас
укоко леже закопана, преко који-
јех ногама газимо, мимо која пролази-
мо а не можемо да се користимо њи-
ма; да се та блага, која сада леже
без вриједности, пусте у обрт, и да
на тај начин добију цијену.

Ту мислимо на наше сировине, а
поглавито на наше шумско благо.

Већ смо више пута казали, да
Црна Гора није више голи криш. Но-
ва Црна Гора богата је и праста-
ријим шумама, које још најјесу ви-
дјеле сјекире. Не само Морачки крај и Ва-
сојевићки, него и сва сјеверна Црна
Гора осјењена је густим и великим
шумама, у којима расту свакојака
дрва.

Какво је благо за човјека дрво и
на што му је оно, о томе није нужио
да зборимо. Ми тога блага имамо код
своје куће изобила, али оно за нас
лежи мртво, ми не можемо да га упо-
тријебимо, јер оно лежи изван дома-
наша нашег, или ако бисмо могли и
допривести до њега, то би нас стало
велике муке и још већег трошка. За
то нам наша шума и не чини никакве
друге користи, осим што из ње вади-
мо за себе огрев у зимње доба и у
невољи хранимо листови њеним своју
ситну мраву. Треба ли нам дрво за
грађу, не остаје друго него путуј у
бијели свијет, тражи дрво по скупе
поце и пренеси га уз големе трошкове
у Црну Гору.

Није ли то Богу плакати? Дрво
нам стоји на домаћем прагу, а ми мо-
рамо да тражимо Тријешће, ако нам
треба да оградимо кућу или ма што
друго чему треба дрво, и плаћамо за
то скупе новце!

Али за луду нам лежи дрво под
домаћим кровом, кад ми не можемо да
доспјемо до њега, или ако то и мо-
жемо, стаје нас више муке и трошка,
него што износи нас трошак, кад га
из бијелог свијета доваљамо. Ко би
био у стању да нам пренесе велике и
дугачке греде из Мораче, са Дурми-
тора или са Сивљавине-плавине рецимо
до Цетиња? Наш коњ то не може,
мазга још мање; али и кад би могло
бити да се тако пренеси наше дрво,
опо би нам скупило дошло него да га
доваљамо са Кордунера.

Тако од нашег толиког шумског
блага нити имамо користи за себе
нити можемо да га извадимо и да га
пустимо у обрт.

Путеви би томе много помогли.
Добри путеви, спроведени од главни-
јех тржишта и љазаних тачака наше-
га унутрашњег и спољашњег промета
на до најшумовитијих наших предјела
отворили би ове велике изворе наше-
га богатства и за кратко вријеме
учинили би велики обрт на бољу у
цијелом нашем народно-економском са-
ставу. Јер не само што би смо у том
случају својим домаћим дрветом могли
подмиривати по јефтинију цијену своје
кућевне потребе, него бисмо могли
тога блага у великој количини и
на страну извозити и тијем
начином повисити унос новца у
земљу.

Користи од тога мислимо да су
са свијем очевидне. Кад се има дрво

на домаћем огњишту, кад се оно из
нашијех шума по јефтине певце може
добавити на свијема крајевима наше
отаџбине, онда ће се имати и већа
воља да се граде куће и друге стаје
и зграде, и то да се граде са свијек
годишно, а то овет служи унапређењу
цјелокупног народног живота, с којим
је напредком и повишење материјал-
ног богатства скопчано.

Осим подмирења наше домаће по-
требе, дрво црногорско постало би ар-
тикуло свијетске трговине, која би се
тражила по свијетским тржиштима и до-
бро плаћала. На тај начин наша сла-
бачка, скоро рећи никаква извозна тр-
говина, постала би са једним знамени-
тим чланком богатја, који у толико
вишу вриједност има, што нас произ-
водња његова ништа не стаје, јер га
природа сама о свом трошку произво-
ди, као и све друге сировине, а има
још и то превасходно својство, што
се сам од себе без икакве муке наше
распростире и није изложен елемен-
тарним напастима као многи други
производ земље.

Али то још није све, што бисмо
добијли од нашијех шума, кад би их
добри путеви кренули из мртвила. Не
би дуго потрајало, па би се тијем по-
водом и код нас развила такозвана др-
вена индустрија, а колику важност ова
има, то већ и ми сами почињемо да
осјећамо. Прошло је већ и код нас
вријеме, кад нам је у појатници требао
само један згодан криш украј ватре.
Хоће се већ и нама штицом повођен
стал, па понека столица у њему, и
понеки сто, и понеки ормар, и још
доста којешта од дрвета. Данас ми то
паваљамо по скупе новце из бијела
свијета, те пунимо шнагове страним
мајсторима и фабрикантима, а све то
плаћамо својим руметним и кртолом,
својом шеницом и вином, и другим мр-
шавим земљорадничким производима.
Са свајем је природно, да ће се по-
требе у овим артикулима све више раз-
вијати у нас из године у годину. Но
велико је питање: хоће ли се у истој
сразмјери развијати и наша земљор-
адња, и хоће ли нам годишње изба-
цивати на чисто онолико колико ће
нам требати за подмирење тих по-
треба? Нек нам је допуштено, из
разлијех узрока, посумњати се јако о
томе.

Али све и кад би се земљорадња
наша за исто вријеме усавршила и у
истој сразмјери постала издана, зар
не би боље било, да се вишком њени-
јех прихода послужимо за набавку дру-
гијех намирница нашијех потреба, ко-
је за сад још никако не можемо себи
набавити на рођеном огњишту, или за
проширење круга нашијех виших мо-
ралних циљева који леже у обиму на-
ших народних задатака?

Знаста да би то боље било, а то
би нам онда и могуће било, јер украј
нашијех отворених и експлоатисаних
шума развила би се и радонице, раз-
вили би се и занати, развила би се
мало по мало индустрија вјештина,
којом би се за нашу домаћу потребу,
а можда и за извоз, израђивало све
што нам треба од дрвета. Тада не
бисмо морали по скупе новце доба-
вати столице и столице и ормаре из
Тријешћа, него бисмо их имали од цр-
ногорског дрвета, од црногорских мај-
стора израђене. Тада бисмо поздрав-
или и првога мајстора-колара, којег
до данас још цијела Црна Гора нема
(јер она пренотопека кола која се у
Подгорици израђују, не можемо рачу-
нати у коларски занат) према већ то-

лика кола и кочије зирете путем од
Цетиња до Котора и од Котора до
Ријеке.

Ето већ толико користи, које би
нам донијели добри путеви и које се
сваку једна за другом у читавом зан-
цу: осим онога, што би нам живост и
топлоту унели у обрт и промет, они
би нам отворили наше шуме, а ми смо
би нам озидале и покриле куће, про-
шириле нашу извозну трговину, отво-
риле нов канал за улаз иностраног
новца у нашу земљу и створили би
нам наше домаће нове занате.

Да су само те користи од добри-
јех путева, па би доводило било. Али
има још и другијех не мање важних.
Но о том други пут.

Срби у Угарској.

II.

II ако смо, у погледу на саму
ствар и на корист српског становни-
штва у оним крајевима морали призна-
ти увиђајућу оних родољуба те су
повели коло на састанку у Будапешти
и на збору у В. Кикинди, ипак није смо
могли не спазити невоља с којима ће се
нови правац морати борити на двије
стране, и на више и на ниже, и споља и
изнутра: и према влади и осталим др-
жавним чиниоцима, и према досадаш-
њој струји у народу и њеним по-
борницима.

У првоме погледу нас није ника-
ко изненадило што се ни у владине
игранке ни у средње или умјерене по-
зиције није одмах показала већа гото-
вост на погађање са правцима новог
правца. Ко зна како је сваки поли-
тички покрет у старих Срба, према
досадашњем правцу, опадао и прилеп
у свих странака државних, тај ће ра-
зумјети, да би у очу избора за славу
мађарску странку било опасно упу-
штати се тиме у какву заједницу са
српским правцима који не би без-
слобно престајали из ту странку. Сва-
ка заједница послужила би против-
нику као згодна оруђа за агитацију,
јер вријеме је било одвећ кратко да
се бирачи, и ван домаћа српског
живља, о новом правцу довољно обави-
јесте те да увиде да се тежље пре-
ставника тога правца слажу са инте-
ресима угарске државе и домовине. У
први мах било је довољно успјеха што
су листови свих странака државних,
особито владине странке и умјерене
опозиције, поздравиле нови правац и
признањем и задовољством.

Друго је питање, како је нови
правац успио у самојем народу. Ту
морамо признати да тај успјех није у
чему не одговара ономе што се с пра-
вом од њега очекивати могло; не само
да се није успјело у главноме смјеру,
не само да се није постигла слога свих
Срба у одбрани народне користи на
уставноме пољу, но на против, пости-
гле се противно: споме што се хтје-
ло, народно се нов расцепи између та-
моних виђенијих родољуба на и у
народу, расцеп који прије није био.
Узрок томе раздору не можемо ника-
ко тражити и наћи у самој природи
новога правца, у програму те се угла-
вило на збору у В. Кикинди, по ми га
налазимо једино у начину којим се тај
правац, тај програм, у новинама за-
ступило и развило, на и у начину којим
је нападан.

Поред свега нашег стварног при-
знања новоме правцу, морамо изјавити
да је било не само сасвим природно,
него и добре, корисно и разумно, што

се један дво народа и јавне ријечи
и јавно против новог програма. Тај
програма је, поред све своје разумно-
сти, у главноме *овертуристички*, зна-
чајна му је црта попуштање сте-
ли средишњих власти државних. То
је главни узрок што успјех таквог
покрета зависи највише од гото-
вости којим ће га ти средишњи чини-
оци државног живота у своје дома
предусрести. Ако та предусретљивост
не буде за дуго одговарала очекивању
покретача новог правца, могло би
доћи вријеме кад би се показало по-
рисно да се тај правац напусти, било
да се врати на стари, било да се на-
мјени новим. У том случају је најви-
ше од користи, ако се ко нађе да
уставној војсци на повратку спреми
удобне станове. Само је ваљало бор-
бу тако водити да нови правац при-
добје већину у народу, а незадовољ-
ници да остану у мањини.

На жалост морамо признати да
се борба није водила оном хладним,
омијерним и промишљеним начином
који би успјех ујемчио, а најмање
умјерености показали су у томе по-
борници умјереног правца.

Они ће се може бити изговарати
тим што су изјавили, што су их про-
тивници в. кикиндског програма у
„Сри. Колу“ напали тако рећи „с о-
чију“, нагрдили будапештански са-
станак „трагикомедијом“ и доводећи
у сумњу чистоту смјера оних родо-
љуба те тај саставак сазнаше.

Ако и даје, онда важи чупо она
стара изрека: *si quo facienti-
dem non est idem* (једна работа
у два радника различита).

Ми смо већ разложили, да и за-
што није смо одобравали назалу „Сри.
Кола“ на радњу око промјене и и
ревиције бечкеректога програма. По
исто тако, или још више, морамо осу-
дити начин, којим су поборници те
промјене прешли из одбране у напада-
је на своје противнике, те се извргли
у личне гдње, не задовољавајућ се
што се досадашњиј једномисленим
разлици, по је још ваљало да поста-
ну ускосни противници.

Ако су браниоци бечкеректог
програма или што мањег попуштања
од његових захтјева и прешли мјеру
у одбрану, то се може, и ако не одо-
брити, али барем разумјети. Они су
бранили нешто вријемом и навином
освештао, њеки гдјед, и ако само
субјективни и ако већ застарео, али
тек гдјед, који је у народу захватно
користио, можда не толико својом при-
једношћу, колико наваљма, клеветама
и токсичама противника српске на-
родности у Угарској, а по највише
рачуноског, тедеицијозног, „секулар-
ног“ попуштања немалобројитог и ма-
ло свјесног повипарства. У раздра-
жености произведеној тим извешта-
ним задикивањем и чикањем долази
разумљива зевала у неких родољуба
од сваког, ма и принудног, попушта-
ња, и за то се могла љутке пријети
којојкоја нагла ријеч.

Но са свим је друштво издала
бити објекта новог правца који је по
себи овертуристички и чоси на себи
над попуштања и попуштања. Пови-
ски браниоци тога правца нијесу се
задовољили да га бране разлозима,
омијерним и хладним, они су га бра-
нили с оним одушевљењем с којим се
бране највише захтјеви. А то је уч-
вило у великом дијелу ондашњег на-
вода нешто утисак. Кад ко узмиче
разумно и мудро, то је похвално; али
кад ко узмиче с одушевљењем, то по

себи није лијено и мучно је гледати. Тако се могу објаснити онакве крајности, као што је н. пр. востунак сомборске читаонице, којим се избацила „Застава“. Ми тако крајности морамо не само жалити по по пријек-тима да су се могле избјећи мање неу-мјереним и мање раздраженим и раз-дражљивим начином гласања.

Родолуби те су покренили нови правац у Буданешти и В. Кивинди узвишени су над сваким сумњичењем. Они имају за собом свијетлу прош-ност, нудећи низ услове и пријегор не радње за свој народ. Зато се ни-је морало њиховим противницима у овој пролазној борби враћати жао за срамоту, није било потребе одбијати сумњичење сумњичењем.

Једина, али, као што се сада ви-ди, не мала погрешка тих родолуба била је, што су закарсали са својом радњом до у очи избора. Да се то прије започело, многи би се неспоразуми за времена уклонили, многа би се жестица утишала, многе сировости угладили и уштомиле.

Ипак ми мислимо да имамо пуно повода надати се, да је врева и трка око избора врхак и завршак немиле распре међу Србима угарским. Обје су се стране испреле, обје су се умо-риле, обје су се превариле у претје-раним смјеренима. Ми се уздамо да ће та једнакост у природном разоча-рању довести скоро обје стране до увјерења да је потребно и једнама и другима да се објасне, да се зближе, да се споразуму. А шат горко иску-ство у минулој, толико немалој коли-ко краткој домаћој надјевини буде свима поуздан учитељ за сву будућ-ност.

„Народни Листу“ у Прагу, а по њима и многи други листови у Аустро-Угарској и ван ње, доносили су недавно свакојаке вјести о Цетињу, које смо дуго изира-вити.

Тако се, међу осталијем, развијало како ће се у Црној Гори завести устав-ност, како је Његово Височанство Књаз наумио да уведо стајаћу војску у Црној Гори, како је наименовао за митрополита црногорског свргнутог некадашњег митро-полита српског Михаила и т. д.

Олашћени смо изјавити, да су сви ти гласови са свијем без основа.

У Црној Гори не мисли се увести уставност, јер она има од старине своју кршну конституцију, која врло добро одговара карактеру овог народа, његовом ста-њу, положају и степену политичног и моралног развоја, као и задацима њего-вијем у садашњости и најближој будућно-сти. А имамо и то искуство пред собом и у историји, да држава не мора бити уста-вна, на да буде срећна, нити срећа дола-зи држави са самјем уставом.

Ни стајаћу војску не мисли Његово Височанство заводити у ову земљу, јер Црна Гора нема од тога потребе. У Црној Гори свако је јунак, ко може пушку носити, па као што је Црна Гора и без стајаће војске администрала на страници ратне историје свој Царев-Лаз, Круше, Граховца Вучи-До, Фудину и т. д., тако се у Бога уздамо, да ће она и у напредак без ста-

јаће војске умјети бранити и заступати достојно свој образ и своје интересе.

Што се тиче наименовања високог пре-свитерског митрополита српског Михаила за митрополита црногорског, и та је вјес-т са свијем измишљена. Петајмо цима-ло, да високопроевентени г. митрополит-Михаило ужива у свијема овдјешњим хри-стовима дубоко поштовање са своје равно-не службне цркве и народа, са свога рас-пространеног и благотворног рада на пољу наше православне црквене литературе. Не ћемо ни то премучити, да судбина његова изазива код нас дубоко саучење. Али од тога па до наименовања његовог за митрополита црногорског, велики је размак, на којем стоје по сриједи односаји владе црногорске према влади српској. А ти су односаји владда били такви, па и данас су такви, да црногорска влада не ће учи-нити ни предузети од своје стране ништа, што не би годио влади српској у ствари-ма, у којима су интереси Србије ма и нај-мање додирали. Ово нека добро запамте један пут за свагда сви, који имају обичај, да рачунају на мутну воду између Србије и Црно Горе.

Толико у име исправке. „Народним Листима“ пак, који су влада пријатељство своје према Црној Гори засиједошавали и интересе њене братски и правично засту-пали, на чему смо им ми влада призна-тели, савјетовали бисмо, да у напредак ишае, па чије руке примљу вјести о Цр-ној Гори и будућности на опезу према гласовима који се о Црној Гори по свијет-ту протурјају.

Политички преглед.

И ако добра љетних врућина те је сад у свом јеку, у великим мјестима јевропске културе заслужује у многоме погледу назив „мртвога доба године“, тај назив као да је изгубио од неколико година свој значај у нај-авантној грани јавног живота, у политици. Политички свијет ради љети као и зими, у њега се слабо онажа „мртве сезоне“. На против, овога љета као да се и сама смрт заклела да оживи радњу у неким јевропских влада. Колера, која се прије мјесец дана појавила у Тулузу, не само да не престаје, но као да се сво-вјема шири и принуђава све државе те су у прометној вези са зараженим крајем на најживљу пажњу, на најстрожије мјере. Министри унутрашњих дјела скоро свих јевропских држава имају пуне руке посла размишљајући подручним властима наредбе о чувању јавног здравља и примајући од њих извјештаје о стању когоне. — И ако се наше границе слабо изложене напастима те опасне разље, ипак смо увјерени да се наше државне власти не ће уздати у то, но да ће најживљим оком пратити напредак те невоље, те ће сачувати асму и народ од несреће која нас је оно задесила прије седамнаест година.

По свему се види да би политичка Јевропа могла мирно почивати, да би сва владлоца и државници могли спокојно про-вести цијело љето у купатилу, да није — Азије и Африке. Као што је и колера дошла из Азије, из Индије, тако из најда-љег истока азијског, из француско-китај-ског Тонкина, пријети подуже беспокој-ство француским државницима. Изненадни напад китајске војске на француску чету код Лангсона као да ће бити од заманих пошљедица. „Тајмс“ телеграфају из Шан-гаја: „Између Китаја и Француске“ да ће доћи до рата, на који гди једна врло одесна страна у Пекингу. Китајски др-жавници Чоу-Пун-Тонг-Пенг и марки Ценг ријешили су се да поруче преговоре фран-цуско-китајске. Наравно је да Француска, послале си г мучког нарушења уговора у

Гјен-Цинг о мору, мора тражити пуно за-довољење, у најмању руку искаће да јој се изда отог Фермоза као заплата за исла-ту ратних трошкова. Да ли им и која јевропска држава која у Пекингу дражи китајску владу на Францусе, о томе се не говори, али нема сумње да ће коме мило бити, ако се Француска на дуже вријеме веже у далекој Азији; тим ће мање, тим ће касније моћи помислити на мијењање у јевропске ствари и на обичају свог ути-цаја у Јевропи.

Као што је Азија за сад спутала Француску, тако је Аерија мисирским пи-тањем везала руке кинеској влади. Радла лондонске конференције застала је од не-колико дана. Неке новине, међу њима и владин „Дели Њус“ јављају, да су се не-јавиле неке сметње те ће јакот отежати коначну погодбу великих сила. Највећа тешкоћа као да ће бити финансијско пита-ње, предлог кинеске владе о начину оду-жња и привременог уређења Мисира. Тога ради је отиштовао француски посланик Ва-дингтон у Париз да прими у том погледу упућства од своје владе.

У француском сенату као да ће вла-дин приједлог за обнову устава наћи на јак отпор. Не само десница, но и лјеви центар, по своме прилику Леону Сеју, изја-вио се већ против приједлога. Ипак се влада узда да ће и у сенату најјачати, јер уз њу је сва републиканска заједница (union républicaine), биће по свој прилици и републиканска левина.

Немачки државни сабор примио је великом већином приједлог воје като-личке странке Виндхорста, да се уки-не закон о прогонству (Expatirierung-Gesetz). Но, као што се јавља, са ве-ћиничко и је (Bundsrath) оборио тај закључак, јер пруска му је влада противна.

У Аустрији је побједна влада гро-фа Тааа у изборима за покрајинске сабо-ре у Доњој Аустрији и у Моравској; опози-ција, која се није хтјела упуштати у помириле преговоре, изгубила је с тога неколико досадашња мјеста, те ће у тим саборима бити више владиних заступника но што их је до сад било. — У Угарској као да из дана у дан јача струја анти-семитска (противјавуцска), странке те је у пошљедним изборима највише порасла. Толики је страх овладао од те струје, да се у Кечкмету, највећој вароши горње Угарске, сложила владина странка са крај-њом опозицијом, и једна је та, иначе тако неприродна заједница нападла антисеми-те са неколико гласова. Нема сумње да ће то само раздражити и већма удружити противнике Чивута у свих политичких странака угарских и може још доћи до вр-ло немалог покрета у том правцу.

У хрватском сабору „странка пра-ва“ или Старчевићева не престаје изази-вати саблазни. „Докле ће се то тјерати и хоће ли то остати без опасног одиња у на-роду, то ће се скоро видјети. Одбор те има да поднесе извјештај о приједлогу „српскога клуба“ још није свршио своју радњу, а као да ће велика већина преду-ерести српске захтјевова повољно.

Из наше досене у данашњем броју овога листа, кју бекли „Коресп. биро“ није пропустио да нас достави, видимо, да је горња кућа енглеског парламента одби-ла владин приједлог о изборној реформи. О овој ствари много се писало још прије гласања.

Политичко. Тако се тражи и предузимљу особите мјере чистоће односно: фабрика савува, табакана, мјеста и дућана, где се чине разне врсте коже; фабрика за суше-ње и мрљење лудског ћубрета за земло-радњу, марвених и свињских обора, болни-ца за животиње, и т. д.; остатака на мје-стима, где се соли месо, кљаница, мјеста, где се излаже свињски дијелови из чаура свињских буба и т. д., у опште свију заната и индустрија, које се баве животињским про-изводима. Не ћемо овдје, на ни у кратко, наводити ове значајне претписе. Ми ћемо само рећи, да се за све животињске отпадеке пискује непробојно земљинате и ископава мало наклонено, које ваља че-сто од ћубрета чистити и залијевати хи-мијским дезинфектантима прије но што се подастре сламом. За касаније писку-ја се правом наређује, да се одмах укла-ни крв. Ћубре и свакојаки животињски остаци; да се покрију калдрмом алије, у којима ће се уредити канали и ћерици за утакање индустријских нечистоћа у ви-ше канале. За марасне и коњске штале хигијена тражи непробојност и сувоту зем-љината у средини вароши више, но по-окрајинама.

Заватлаја, говорећи у опште, треба да се стара о чистоћи своје личности нај-

„Јурнал де Деба“ измјењује се са овом пише о догађајима у Тонки-„Пана убојна снага за нужне потребе, доволна ће бити. Ма са уштем везају, погрешку, коју не требало само сажале-вати, да смо повукли један дво експеди-цијонског корпуса у домаћину, као што се о томе мислило одмах послје завршетка уговора; па и мишљање једног дјела војске на Мадагаскар знатије је ослабило нашу војну снагу на истоку. Ми смо увијек били мишљени, да би повлачење војске из Тонкина била велика непредвиђеност. Сје-томе се само сажва је била пошљедица у Тунису што је војска прије времена по-враћена. Чим је устанак почео да хвата асфенг маха, морала су се мишљати нова појачања, што је експанди са великим ма-теријалним жртама. Факт је, да смо ли ипакли господири над Тонкином, али ни-јесмо и фактички. Још нама изгледа за стапан мир; војне опорације непрестано пријеге, јер се кинеска влада показује доста упорна према нама. На овака начин ми ћемо гледати да повратимо ред на ма колико нас стао жртава. Азијске владе не поимају значај неуспјеха својих оба-веза на које су дале свој свечан вристанак, и нама ништа друго не остаје него да се латимо других мјера, кад се то није могло постићи дипломатским путем. Кане-зи су глук и севилан народ. Они се мо-гу данас показивати овакви а сјутра онаки; но има један осјећај код њих који се не може лако угушити, а то је преко мјера мржња наспрам странаца и свакога стра-ног новачења. Нарочито то важи за јев-ропску културу и западне варваре,“ као што они називају Јевропљане, који им сва-ким даном по нешто нове намећу. Ми не треба да се ослањамо на кинешку владу у олакшању нашег задатка на истоку. На против она нам до сада толико непреко-чинила, било отворено или тајно, да ми морамо од сада заузети обавијезни поло-жај према Кини и бранити нашу стечена права. Без сумње ми ћемо поново послас „Црном Заставом“ него са редовном кинеском војском. Само је још до тога ста-ло, да се сазна, да ли је издата аanzo-јест за напад из Пекина или су то учи-нили неки обласни команданти. Погранични гувернери много су удаљени од престони-це и они располажу готово независно са својом војском, те је вјероватно да је то и од њих потекло. Ако је то пошљедице, онда кинеска влада нема разлога да одри-че нападе. Ма како било, она нам је дуж-на дати задовољење, а ми ћемо се поста-рати да докажемо прави узрок догађајима.

Инглеску штампу јако је интересно питање: да ли ће се у горњем дому прими-ти Гледстонов предлог о проширењу пра-ва гласања, који је већ примљен у доњем дому при трећем читању. Ако се кућа лор-дова, која има у предлогу само један општи политички интерес, усprotивља же-љама и надама земље, онда изгубила опаш-ност, вели „Тајмс.“ Пошљедице одбави-на предлога није тешко погодити. Поузда-но се може рећи да се не ће парламен-тат због тога одмах распустијати. Влада те неће учинити, јер има у доњем дому већ-ну од 130 чланова. Само ће порадити да се сесији што прије закључи. Ипак замла-си акт о куповини, у коме се инте-ресују чланови обавда дома, мораће се на-сада напустити, и по што се парламенат еастапе у октобру, једино у цијели про-тресава тог акта, продужуће се претрве о изборној реформи. Питање о подјели би-рачких округа било би се са свим у за-пећак, ако лордови не би истрајали да за-почетком борбом, која ће се само у ју-ли емисту ријешити. Ако горњи дом, продужује „Тајмс“, прими ова јесени предлог, он ће

бражљивије. Нек штити оју кожу наро-читим халатима за рад, које ваља лије-по склопати око врата, иза шака и око чланова; добром и годном обућом, па, ако треба и радничким рукавицама. Што се ти-че слушних марамца, и њих треба од пра-шине чувати, као што смо рекли, различе-маскана и респираторима.

Радник ваља да „што мисли на савуи, душеве и опште баче: то му је хи-гијенско оружје, које ће му помоћи да се-лашње бори против штетног урива сред-не. За радника, који се занимају у до-вом, овим индустријским узор отровом (као што су штампари, сликари, механичари-гријачи, бојације, стаклари они, што се занимају резавем оловних листића и савованем, из-редом огледала, бјелала вјештачког ције-ња, фабричани разни боједни локва, мушета, рукавица, топовских фитиља, вапи-са и т. д. стапа, строга чистоћа је од змашиног, управо животнаг значаја.

У типографским радоницама, које су добро уређене, ваљало ваља доста умна-внија, да слагачи често и лако чисте руке, и нарочито покте. Хигијенски одбор, ср-висујући здравствена правила против сагу-ривања (отрављања оловом), има је у уста-вои, нарочито у везу радника, које врше оловна бијелка, којима се вјештачко из-вешта чистоћа гула, одједе, алати и често умивање рука и лица. Овај радни-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ЧИСТОЋА КУЋЕ И ЛИЧНОСТИ.

(Паставан).

Глава седма.

Чистоћа професионалне хи-гијене (јавне и приватне). — Радник и радница. — Додатак о сојничкој чистоћи.

„Већлаа су индустрија нечисте“, наше Фрејерне у свом чувеном дјелу „Traité d'hygiène industrielle“. Познато је да се индустријски радник обично налази у сре-дини штетној по здравље. А ми не гово-римо само о радницима. Различки станова! Шта има жалосније? Ту бестидно излази-ли видик презирање хигијене, као и прези-рање човјечанства. Како можемо тражити од радника да слуша законе хигијене, ако му његов стан на боде не промијењамо?

Наредба управо варошке од 7. Маја 1878 прописала је услове, којима треба да одговарају раднички станова: тре-ба често прати дуварове, ваља премази-вати кречом или уљем, прати или паму-љати (малтерсати) најмање једном у години; тањета често обнављати, ходнике, десни-де, проходе прати и чистити више пута дневно; толико рубље, чаршаве (леану-

ле), и покриваче често мијенати, и т. д. Ово је доста лијена полицијска наредба. Но далеко је од чаше до уста, а још даље од теорије до праксе. Извршење помо-нутих претписа тражи необичну брину и надзор са стране администрације; стални рад, коме нас нијесу научили стални хи-гијенски одбори; најпослије толику количи-ну воде на дан које нема (жалосно је рећи) ни престоница свијета...

Правна средина, у којој живи радник, јест радница и да. С погледом на чисто-ћу и здравље, она тражи особиту грађу и уређење хигијенско. Под, различит по вр-сти индустрије, ваља да буде потасна шти-цом (даском), циментом, смолом или на-држаним плочама, час онст поест строго-гинама од дрва или ситним пласком; ако се хоће непробојност, онда затос треба мало наклонити, како би се олакшало брже стакање воде и индустријске нечистоће. Нек се издвоји и плавои премажу шту-тором или силикатом, да се ланше могу прати. Ако је атмосфера раднице пре-пушена прашином, радника ваља снабдијети с маском за дисање, респиратором, (и пр. Водосном нарочито намењеним ци-јељом (филтрацијом) ваздуха.

Наше су индустрије предмет особите регулације са стране здравствене

оби саможе побити углед и побједити себе својим оружјем. Тада би он дошао у сукоб са читавом земљом и показао своју немоћ. А ако се предлог одбаци, тада би издељивало распуштање парламента; владине погротке у Мисиру продужале би се још даље, а либерална партија са својим вођама побрижљива би се за сваки изборни програм. Горњи дом никако не треба да чека на одуговлачење изборне реформе, нити на утицаје подјеле бирачких округа, него да што прије ускичи са нападом, како би изненадио противника. Тако завршије „Тајмс“. На против друшћ конзервативни листови опомињу лордове да буду храбри и да мирно врше своје дужности.

ДОПИСИ.

С. Л. ПОДГОРИЦА, 18. Јунија. — Јучерашњи рођендан Његово Свјетлости Црногорског Престолонашљедника Данила прославиен је у овој вароши веселом светковином.

Још у очи дана светковине било је величанствено освјетљење, а на дан славе варош окићена представљаше живо и весело кретање народа: са свијех улица у свечаном руху вршијаше народ к цркви да започне светковину са богослужењем и молитвама Богу за дуги живот и здравље Књаза-Нашљедника, свога будућег Господара. Иза овога нису изостали војници, него су парадно под војничким заставама одстојали божију службу и благодареније иза којег а уз пјеснаје црногорске „хмиз“ грмијашу тонови.

Парада упућена из цркве к вароши заустави се пред турском богосмолом ђе је у присуству војводе Бећирбега Османпаша учињено „молебствје“ (дуџ), затим и у римокатоличкој катедри.

По свечаној богомоли пошло се на честитање код г. В. Михаила Нишана и г. В. Бећирбега ђе се народ уз одушевљене здравнице веселио. Одатле је отправљена и брајојана честитака Свјетлом Престолонашљеднику потписана преставницима варошким; духовним, војним и многим угледним грађанима ово вароши и главарима њене околине. Иза тога пошло се код варошког управитеља г. К. Луке Пенезића ђе се такође напјало у здравље Престолонашљедника, његових узвишених родитеља и свега народа црногорскога.

По ђидно Његово Свјетлости Престолонашљедник пб уроченом великодушнју срца и душе благоизволио је преко г. В. Бећирбега одговорити са искреном захвалношћу на честитки, које у народу пронаведе још више одушевљене и непрекидне усклик: Да живи Престолонашљедник Данило много-ж-т-но!

Није ово први примјер, који за знак вјерности поданичке срданости указује грађанство подгоричко своје узвишеном Владикашком дому; то оно чини сваком приликом најодушевљеније, високо цијенећи и уважавајући неуморне труде и заслуге свог узвишеног Владика за драгу слободу свијех нас.

И писац ових редака са многојема из дубине срца и душе управља свој глас: Раста под Божим, Родитељским и народним благословом и снажи се знањем и врлинама владикашке добродјетели, дични наш Престолонашљедниче, узданице овог и другог српског народа, све по примјеру свог узвишеног родитеља, на срећу, дик и понос свога љубећег Те народа!

Домаше вијести.

ЦЕТИЊЕ, 30. Јуна.

— Њихово Свјетлости Књаз Петар и Књагиња Зорка Карађорђевић стигли су у прошлу сриједу на Цетиње.

цма влада брижљиво исплакати уста прије сваког оброка; кад изађу из радионице да очисте руке, лице, слухоужу и т. д. и то пошто испрашо своје љепше хаљине а скину радиничко одијело и добро очисте своју обућу.

Да би се очистиле руке до самих лаката и уклонили најчистији створни дјелици са свјажини, пукотина и негодноката, ваља их јаче протрти црвеном или глинном, које ће ради тога имати у приправности, и затим омити обичном водом. Они, што градо оловна бјелила, никад не треба да једу у радионици. Сваког трећег дана ваља им сотражити баше млаке, са сапуном или сушорно: нека свјажих потисаест дана перу своје блузе и своје радиничке рукавице; то се под, астеги и столице држе у подлатијој чистоћи, а вода да се преко њих у вабиљу прелјева. Најпоустије препоручује се радишцима брижљиво старање о зубима и десница, гдје се, као на изборном мјесту на вине скупају оловни дјелици.

Мјере и претписи, које смо набројали, не односе се само на оне, што израђују оловна бјелила. И многи други сенафи а апатлије морају их к срцу примити а на ње они, што радеса зпашеним еозлима жиае, као алатар, фотограф, фабриканти шешира, огледала, телеграфских ба-

— Јуче је прославиен код нас по прописаном и уобичајеном начину народни и приватни свечаностимз велики народни краљик црногорски Петровдан. Као обично сваке године, тако се је и ове тим поводом окупио велики број народа на Цетиње, не само из свијех крајева Црне Горе него и из околине Босне которске. Народ се стекао амо, да се неколико светки моћима св. Петра владике црногорскога. Ваљби наша дочекала је тај саслани дан у свечаном руху. Још у очи празника варош се наша почела китити заставама, а на више мјеста по пазару и испред кућа намјештене су бие од зеленога лишћа сјенице за дочек странијех гостију, који су се већ вечерас почели окупљати у великом броју. На осам ура почела се ларош освјетљавати по свим крајевима. У то доба испалие је са врх Довћена 21 топовски метак, а за тимс бијаше цијели довћенски врх огњем освјетљен, који се на даљемо видио и особито чаробно изгледао на толиком вису. Народ се те ноћи шетао по улицама посматрајући освјетљење, а на више мјеста пјевало се и играло оро црногорско уз пјесму. То је трајало већ до пред зору. Сјутра дан било је свечано богослужење у оад. св. обитељи. Чинодјејствовао је преч. п. прото Каницки су више свештеника и ђакона, а присуствовали су: Њихоза Височанства Књаз и Књагиња са свјетлост члановима високога владикашег дома, државни савјетници и министри црногорски, чланови великога суда, остали виши и нижи чиновници и многобројни народ одакле и са стране. Појала је о служби позоришна дружина г. Ђ. К. Протића потпуно „пјеније“ по композицији Станковићеву врло складно и умиљно. Послеје службе боже, при повратку из цркве, набачен је „са Ђиура“ 21 топовски метак. Достојанственици црногорски нишли су за тимс к његовој Свјетлости Књазу Петру А. Карађорђевићу, да учине своје подворење и честитају имендан. Народ се и тога деча асеслио на све стране и тек је пред вече по хладу почео се разилазити кућама, а многи су остали још за који дан на Цетињу.

— На оад. гимназији држани су годишњи испити у првој половини ове недјеље, т. ј. у понедјељак, уторник и сриједу. Најприје је четврти разред подвргнут испиту из свијех предмета. Успјех је потпуно задовољно. Ученици су се одликовали у свијема предметима. У језицима (латински и француски) ученици овога разреда показали су колико се може сапалата природном даровитошћу спојеном с гваденом вољом и неуморним трудом. У историји видјело се да владају предметом савршено. Математика (алгебра и геометрија) и природне науке такође су сјајно приказане. У цртању видно се код многих лијени дар. Ученика било је у овом разреду 6, и сви су свршили разред с одличним успјехом, осим једнога који је показао средњи успјех. Исто може се рећи и за трећи разред, иста природна даровитост, гвадена воља и неуморни труд у ученика, на нарвао и исти резултат. У овом разреду видјели смо и у физици сјајан успјех. Ученика је било 6, међу овима свршили сви одлично, осим двојице који су средњи успјех показали. Други разред такођер је освјетлио себи о браз. У њему је било свега 21 ученик. Међу овима само су двојица слаби успјех показали, остали су већном одлични и врло добри. У првом разреду било је свега 35 ученика. За ови разред требало је преко цијеле године много знаја и труда од стране професора, док се постигао успјех, који се показао на испиту, јер већином долазе ученици из основних школа веома неспремни, па док им се темел познати за даљу гимназијску наставу, треба много труда и времена. Осим тога

терија; они, који утилизирају производе арсеника (сичана), то јест што израђују бојадесву хартију, цијеће, лишће, сликара, колористи и т. д.; они, што употребљавају мјед и његове саставе, као што су казачије, бронзари, калације, мједоресци, садије и т. д.

Радници са каменним угљем ваља да се држе специјалне хигијене, гдје чистоћа, као и свуда, има првенствену улогу. Они ће држати чисто своју кожу, праће прије сваког језа лице и руке и кунаће свјежу вечеру свршетку посла цијело тијело. Ваљало би да све компаније угља издвоје од своје огромне добити нужне сумме, како би се свуда у тим рудницама остварила чистоћа радника и његова одијела: саградити на име свуда перилнице и увести водени пундеризатор, који је већ усвојен у неким фабрикама пресованог угља, да би се оборала прашина и учинио лакшијим и здравијим тежики рад у рудницама.

(Свршиће се)

што ученици овога разреда долазе неспремни у предметима, они су и веома појединаци по годинама, те и по много отешчава правилност у настави. Ипак, у главном узвешни, не би се ни овај разред могао постићи са својим успјехом, а у неким предметима као и пр. у географији био је успјех управо одличан. Његово Височанство Књаз присуствовао је на свијема испитима у свим разредима, а тако и Његова Свјетлост Књаз-Нашљедник у неким. По свршеним испитима држано је у четвртак „благодарствје“ у оад. св. обитељи, којем је присуствовао и Свјетли Књаз-Нашљедник. По благодарственом чтењу св. у присуству Његовога Височанства Књаза и Његове Свјетлости Књаза-Нашљедника и више достојанственика црногорских, годинице бидешице. На свршетку благодарствено је Његово Височанство Књаз изралити своје највише признање присутним професорима и ученицима, и изредити да му се одлични ученици предложе за награду.

Српско позориште на Цетињу.

Позоришна дружина г. Ђ. К. Протића давала је у сриједу данје представе једну за другом: најприје „Шолау Теја“, а за тимс „Царичин Сужник“. „Шолау Теја“ — то је весела игра у једном чину, која се већ одавно представља на српској позорници, но која ће се према приједности својој још за дуго на њој одржати; нарочито је глз zgodна, да испуни мјесто у комбинацији с другим којим комадом. На Цетињу је представљала — а по се не парамо — први пут гђа. Протићка у улози Марије жоне барона Вилдла. Гђа. Протићка као да је створена за улоге љезне, даје, живе и наивне; сама појава њена намеће јој те улоге, које код ње још више потпомаже глас подобан оним ситним гласицима, који се вижу у непрекидном предисау узбуњених гласа, а чисто нагледа као да вијају једни друге. Саму улогу Маријину погладил је гђа Протићка врло добро. Г. Бошњак вић имао је у овом комаду главну улогу: Камуелса. Он се умло доста добро ваља у оним необичним ситуацијама, које његову карактерну улогу претварају у комичну. Мало више салонског држља не би му никојдио.

„Царичин Сужник“, весела игра у два чина, одигра је истог вечера врло добро. Г. Тодосић добро се навао у улози Разумовскога. Гђа. Протићка посвједочила је у великој мјери свој уздатан за наивне улоге, представљајући Феодору — сном цијету млађане дјевојачке живости. Гђа. Перисова, као ваља, достојно је менишала задатак своје улоге (Катарила Париди Руска). Кад ваља представити женску величину, било по спољашњем држљау, било по унутрашњем сдржају, гђа. је Перисова ваља за то најзгоднија, права умјетница. Госп. Савић не знамо гдје је чинио своје нехоломичне студије кад се спремао за гаумца, али нам се чини, као да је био из правог мајдану, гдје се може проучити цијела нарав ваје. — но са спољашњим држљем једнога чојска као што је гроф Валоа, министар полиције. Г. Јовановић није имао им једну од главних улога, али је ипак врло вјешто умло да представи нарав Петрова запонаједника градеког, са цијелом смјесом особина једнога крутог војничког часника, који једном половином свога бића зановиједа, а другом држе.

У четвртак 21. Јуна представљало се комад: „Еј људи, што се не жените?“, слика из свакидашњег живота у четири чина, по њемачком од Јулија Розена, посрбио Бранко М. Јовановић. Комад овај узет је из грађанског живота.

Овом приликом не можемо за ино а да не речемо што о самом комаду, а ваиме о његову „посрбљивању“.

Комад је тај на њемачким позорницама врло често виђен под насловом Упјеге Франца. Да њемачка позорница није тако јазова у изворним произвојима, једва да би та „слика из свакидашњег живота“ имала дужаг вијека од осталих свакидашњих умих створава. По њемачка дрштика, по својој невољи, а и пола је ту слику с неким признањем те јој у јемчила тим још коју годину потезала по глумиштва између Граца и Бремена. Дјело носи на себи знамење Розеновог — мајке рекох ума — не, Розеновога калула, Розенове фабрике. Што је из њему њемачкога, то је потпуно, неспретно, досадно. И најнајлије појаве, као што је она кад Пера Луткић (Бокановић) долази на позорницу нагловрзсн дјечјим ариформ, постао је некад једино мотивацијом те се оснива на наизредкој глуми сти тога лица. Имају неке глумости које су у неким приликама и односима ако не сасвим немогуће, оно бар нејеројатне. Француски писац не би никад био тако неспретан, ако неће да му дјело пронајде.

Док ми не доспиемо до изворне радње на пољу комедије, ваље морамо позвајати га стране. Но док су код француске позорнице фабрике у главој радњи

— јер а Француске фабрике, да ваиме разлика! — долаз веома невоље пратицајима слабом произвојомз њемачке Галије. Га ту илз бар не пријече њемакки „уговори с трговина и пријатељству“!

Но кад се већ ваје српско перо важи да преглади какву младцу на маленом њемачком разгаду, онда нека присто превале, а нека се чува „посрбљивања“. Да се које позоришна дјело може с раданом свако „посрбити“, као што је то посрбник овом приликом учињено, није доводио да се тај догађај са свима појавама и емојо догодили и у ком српском крају, него би с. захтијевало и да су карактере такки који се умином „свакидашњим животу“ ипријетко налагао. Но то скоро никад не бива, па ни у овом случају. Врло је, на срећу, ријетка појава и међу самим војвођанима, који су иначе најблиски упалиу њемачког живота, да родитељи иду тако у лов на младожење, да тако намећу своје кћери, као што у овој „слици“ чини Мара Јагодићка, особито кад није невоље и кад нема више од данје шћера. Тешко је ваја и онаког бласетог прељубника као што је Луткић, а потеме је замислити и онако понашање у српског младожење као што га видимо у посрбљивој радњи ове „слике“ у Гавра Максика са његовим очевадиу већ и нејеројати му Савици досадним подучићима. Свакојако су такке појаве у нашем животу ма на коме крају врло ријетке, ријетке појаве пак нијесу свакидашње те, онако напосебе, чине се нејеројатне и аспиродне. Теме је највећа кривица у „посрбљивању“. Зато, оставимо се у оним посрбљивања, но, кад мора бити, преводимо те не обилаујемо гледање као да се то може и у час сваки дон догодити.

О самој представи птма се много говори. Гђа. Перисова (Мара Јагодићка) борила се снажно са неприродном својој улоги, које ваљало гаумача вјештине не може нагладити да се не примјети. Врло се дошло, као обично, г. Савић у Сими Јагодићу. Он је тако природно пошало азуадавог и напљивог мужа да сме чисто мола забравити да је то њемачки тип. Смишљени Луткић нашоа је у г. Викадовичу а глосит приказивача. Вриједна гђа. Тодосићка ваља се у улози свјетлашине Мутибариће у својој студији. Особито је позвала гђа. Протићка то вече како је створена за приказивање неспретних, безваљених или наивних карактера. У таким улогама као што бјеше Јованка има ваља посед и живахна нарав пуно прилаге да се разваје и свјетлост.

У суботу 23. Јуна приказивала је Шилерова класична „грађанска жалосна игра“: „Силестка и Љубав“ у извршеном преводу вриједнога књижевника Јована Ђорђевића.

О самом комаду толико је писано у књижевности свјетла да нам није потребно о њему говорити. Шилер је најважнији и своје једни ваљки пресник трагедија у Цијемада; према томе му је и „Силестка и Љубав“ класично дјело.

Приказивање тога дјела захтјева врло јане гаумачке снаге и ми смо се мало побојавали да путничко дунгво г. Протића не ће моћи одговорити и ујеједним захтјевама те се обично ништу од „дунгвичког“ друштва. Мало нам је што можемо изјавити да се нијесмо вала рашта бојати.

Главна улога било су у добрим рукама, које се ни на нашим сталним српско-хришћеским позорницама не би постављало. Г. Тодосић (Фердинанд) требало је мало времена док се загријао, но онда је задржао потребну тонауту до краја. Гђа. Протићка (Лујза), и а по се чини да није била у свом елементу, ники је довољно одговорила свом тешиком задатку, особито у мучној пољави писана племе. Г. Савић био је Шилер каваа се само може пожелети, само се у пошљедној радњи, рекли би смо, мало укормо. Гђа. Тодосићка дјелено га је помагала. Осонито приказивање морама доцарса изјавити. Бг каловачу (Калб) и г. Бошњак вићу (Вурм) који су у тако тешиком класичним улогама показали, да су за своју струку дорасли, да умју мислити, промишати и тако дубокога писца као што је Шилер и оно извршити што смисли. Од тако извјешбавне глумице као што је Гђа. Перисова (Малеортола) и јасемо младо ни очекивали него што нам је ово вече ринијела; она је можда једина која није напљивала наиз очекивања.

У недјељу 24. Јуна приказивала је дружина г. Протића „Циганија“, комад одомљен већ из свима српским позорницама ипјитодијеј мађар. позоришног писца Сиглигетје. Сиглигетја је за мађарско гаумачко пошало ваљких 50 разних комада. Код тако зашретнуће радње, управо фабрикације, не може друшће ги бити, него да су ушла дјеча пиничева врло ваљки једно на друго. Кад му видимо једна од бољих комада, као да си видмо све. Ек вно дисе свине. Иначијо је у пља да скоро у сваком иза хаљане у пошаве и велика жалост ради тога. У Првој Гори такав се мотив не може управо разијетити, он је ваје дбравује.

Ипак је чуднаа улоа гледала нео

бичне слике, а доброј воли гледалаца до-
приносили су, персијско-индијске слике
Циганки Живка, која је вриједнија. Са-
внић обичном својом умјетношћу, зли-
веном симпатичним органом, приказује, по-
највише, слике, које су сличностама тако
миле, да су се морале одметати. Ме-
ђу пјесачицама најотмијеније мјесто заузи-
ма гђа. Јовановићка, од које се надамо
још коју лијепу пјесму чути док се дру-
жина буде бавила на Цетињу.
(„Црногорка“).

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 1. Јуна. — Ове
недјеље имали смо манстро новите прилич-
но, мало облачно у повој капа. На дебић
прилично јак и облачно. На шилод прилично
јак облачно. На два дана манстро прилично
и недро. На манстро пољу јак и лијепо
вријеме, у повој облачно и вела кина.
А море мирно.

Доједрише:

Траб. при. „Аирлије“, тон. 25, кап.
Фази Сулеман из Медве, су 5 момака,
крпат брашна.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 20, кап.
Брахим Зенел из Медве, су 3 момака,
крпат брашна.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 19, кап.
Али Осман из Тријешња, су 5 момака,
крпат трговине.

Поједрише:

Траб. при. „Аирлије“, тон. 25, кап.
Фази Сулеман из Обот, су 5 момака,
крпат брашна.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 20, кап.
Брахим Зенел, из Обот, су 3 момака,
крпат брашна.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 19, кап.
Али Осман из Обот, су 5 момака,
крпат трговине.

Уцињ, 29. Јунија. — Ове недјеље
имали смо вјетрове од I и IV, четвртна
јак, умјерене, лагуне и за вријеме ти-
шина; кад кад ведро, кад кад облачно и
пониште кише а кад кад узбурања а кад
кад мирно море.

Доједрише:

Траб. при. „Скутарија“, тон. 25,
кап. М. Дани, из Тријешња крпат за Обот,
и искрца нешто овдје.

Траб. при. „Белавита“, тон. 32,
кап. С. Мустафа, из Драча, крпат жита за
Анкону.

Траб. грчка „Ипомони“, тон. 28,
кап. Н. Орфано, из Бара и Ријеке крпат
за Крф, и искрца нешто овдје.

Траб. грчка „Паламида“, тон. 22,
кап. Г. Касими, из Медве, крпат жита
за Ријеку Сењску.

Траб. при. „Мурадије“, тон. 41,
кап. А. Мехмед, из Тријешња, крпат разне
трговине за Обот и искрца нешто овдје.

Траб. при. „Дулињота“, тон. 35,
кап. С. Каси, из Валоге, крпат на-
клинне за Тријешње.

Траб. при. „Улузије“, тон. 43,
кап. М. Јахоја, из Мјетава крпат разне
трговине за Обот, и искрца нешто овдје.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 26,
кап. М. Осман, из Булае, празан.

Траб. тур. „Беландина“, тон. 14,
кап. М. Змаи, из Драча, крпат жита за
Мјетко.

Барка при. „Сежана“, тон. 3, кап.
З. Мустафа, из Медве, крпат тигала.

Барка при. „Бар“, тон. 3, кап. Т.
Зенел, из св. Николе, празан.

Барка при. „Вир Пазар“, тон. 3,
кап. З. Абдула, из Медве, крпат покуш-
тва.

Барка при. „Али Ага“, тон. 3, кап.
С. Селмани, из Сјафе, крпат дрва.

Барка при. „Аирлије“, тон. 3, кап.
У. Адем, из св. Николе, крпат дрва.

Барка при. „Рието Стојовић“, тон. 3,
кап. С. Закули, из Медве, крпат
тигала.

Барка при. „Бел Фиоре“, тон. 4,
кап. Б. Бузук, из Медве, крпат тигала.

Поједрише:

Траб. при. „Скутарија“, тон. 25,
кап. М. Дани, из Обот, крпат из Три-
јешња.

Траб. при. „Бела Вита“, тон. 32,
кап. С. Мустафа, из Анкону, крпат жита
из Драча.

Траб. грчка „Ипомони“, тон. 28,
кап. Н. Орфано, из Бара, крпат из Ријеке
Сењске.

Траб. грчка „Паламида“, тон. 22,
кап. Г. Касими, из Ријеку, крпат жита из
Медве.

Траб. при. „Мурадије“, тон. 41,
кап. А. Мехмед, из Обот, крпат из Три-
јешња.

Траб. при. „Дулињота“, тон. 35,
кап. С. Каси, из Валоге, крпат на-
клинне из Валоге.

Траб. при. „Улузије“, тон. 43, кап.
М. Јахоја, из Обот крпат из Мјетава.

Траб. при. „Аирлије“, тон. 26,

кап. М. Осман, из Драч, празан.
Траб. тур. „Беландина“, тон.
14, кап. М. Змаи, из Драча, крпат жита
из Драча.

Барка при. „Бар“, тон. 3, кап. Т.
Зенел, из Бара, празан.

Барка при. „Вир Пазар“, тон. 3,
кап. З. Абдула, из Медве, крпат тигала.

Барка при. „Сежана“, тон. 3, кап.
З. Мустафа, из Медве, крпат тигала.

Барка при. „Бел Фиоре“, тон. 4,
кап. Б. Бузук, из Драч, празан.

Барка при. „Канарина“, тон. 5,
кап. А. Мехмед, из Драч, празан.

Бар, 20. Јуна. — Досад још трају
кишњави времена сијетровима много пута
и јакијем од I и II. квадрата са узбуше-
ним морем.

Стање барометра на под — 76—
Стање температуре Реом. 21—

11. ов. м. врати се уредно из Крфа и
Арбаије пар. аус. уг. „Пиза“, тон. 518,
кап. В. Милетић. Исти искрца овђе неко-
лико путника и трговине и крену сјутра
дан у пет сахата пр. п. за Далмацију и
Тријешње.

13. ов. м. дође из Тријешња и Дал-
мације пар. аус. уг. „Тритоне“, тон. 587,
кап. Ф. Радоичић, који по што искрца
неколико трговине и путника за ову
дуку крену у пренисато вријеме за Арба-
ију и Крф.

16. ов. м. дође из Цатата брацера
ауст. уг. „Мариа“, тон. 17, кап. Бианки-
ни Мила, крпат класка за овђе.

Исти дан дође из св. Николе и траб.
итал. „Виторија“, тон. 30, кап. Де-
нишино Бузене, празан, да крпа живог за
Италију.

Такођер исти дан дође из Драча траб.
итал. „Или Вито“, тон. 44, кап. Чело-
стино ди Боле, празан, да крпа живог за
Италију.

16. ов. м. дође из св. Николе пара-
нац итал. „Мадона ди Корстони“, тон. 8,
кап. у правите Мелио Рафо празан, да
крпа живог за Италију.

18. ов. м. врати се уредно из Арба-
ије пар. аус. уг. „Тритоне“, тон. 587, кап.
Ф. Радоичић, који искрца неколико пут-
ника и трговине за ову дуку и крену у
одређено вријеме за Далмацију и Тријешње.

13. II. Будући да се појавила кохера
са многе случаја у Француској, за те у
овом приморју била је уведена контума-
ција за бродове долазеће из Француске и
Алерије.

Телеграми „Гласа Црногорца“

БУКУРЕШТ, 25. Јуна. — Ми-
нистар просвјете Аврелијан поднио
оставку. Министар унутрашњих дјела
наименован за министра просвјете.
Браћано узеше под своје подручје и
министарство унутрашњих дјела. Ге-
нерал Фалкојанс наменован за мини-
стра рата.

ЛОНДОН, 26. Јуна. — Госпо-
ка кућа одбацила приједлог за избор-
ну реформу са 205 против 146 глас-
ова.

СОФИЈА, 28. Јуна. — Ушљед
савеза конзервативаца с радикалима,
који изабраше Каравелова за пред-
сједника скупштине, кабинет Цанков-
лев поднио оставку. Княз позвао кар-
велова, да састави ново кабинет.

Књижевни огласи.

Изишао је 23.ли број

„ЦРНОГОРКА“,

у којем се налази ово:

1) Мојој драгој. Од Јов. Поповића.

2) Мозак и срце у књижевности. (Напомена). Писац Јован Павловић.

3) На повратку с Бранковље свечаности. (Смртна). III. По Фрушкој Гори. Писац др. Л. Томановић.

4) Материјали за историју Ерцеговине. Саопштио Марко Драговић.

5) Књижевни преглед. (Geologische Uebersicht von Montenegro. Von Dr. E. Tietze. in 8. 0, 110 Wien 1884. Рецензија од Р.)

6) Позориште.

„Црногорка“ престаје излазити с овим бројем из узрока које сам навео у 20. бр. њеном.

Цетиње, 30. Јуна. 1884.

Јован Павловић.

„НЕВЕЖЕ“

ЧИКА ЈОВИН ЛИСТ

доноси у свакој једанајестом броју за

1884. овај садржај: 1. Српски сватови, (пјесма са насловном сликом) од — 2. Мали писар (напомена). 3. Јованка Себур, (Гетеова балада) од Ивана М. Поповића. 4. Древни водоводи Карголенски, (са сликом). 5. О панагају, (са сликом) од П. Тадића. 6. У вече (сонет) од Радика. 7. Никола Скобашић, (Надахнуто на коју на Трепави 12. Новембра. 1454. године) из „Крх. Србије М. Т. Милићевића. 8. Брада Бока на коју, (пјесма са сликом), од Чиче Јоване. 9. Муде су описане. 10. Разнолије. 11. Дантава. 12. Ријешена дантава. 13. Чика Јовина пошта.

Рукониси и све што се тиче уредништва, шаље се на адресу: Dr. Jov. Jovanović Wien, IX. Porcellangasse 56. — Искрца чика Јовин лист, изазила двапут мјесечно на читавом табаку. Цијена је за Аустро-Угарску на читаву годину 4 фор., на пола године 2 фор. За Србију и Црну Гору и остале крајеве 10 дин. или 5 ф. у банкама на читаву годину, односно 5 динара или 2 ф. и 50 новч. на пола године.

Штампарија А. Пајсковића
у Н. Саду.

По наредби

надлежне власти вршиће се овог дјела
бесплатно каламаре краваљих осеница („крас-
та“) на свој „неписаној“ дјели вароши
Цетиња и околиних села. Ова ваздана-
ја биће, почнући од данас, сваки осми
дан, а на име 21., 29. Јуна, 7., 15., 23. и
т. д. Јула, и то од 9 до 12 ура прије
подне и од 3 до 6 послије подне у при-
јемној сали општинске болнице.

Цетиње, 13. Јуна 1884.

Варошки лијечник
Др. Петар Милић.

Позив на претплату

на

„ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

Почетком идучег мјесеца отвара
се нова претплата на наш лист.

С тога позивамо учтиво све
пријатеље нашега листа, који су ради
и у другој половини ове године овај лист
држати, да нам за времена пошлу
претплату, да им не би, због касно
стигле претплате, који лист од идучег
мјесеца изостао.

Цијена је „Гласу Црногорца“:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-
УГАРСКУ (и за БОСНУ и ХЕР-
ЦЕГОВИНУ):

На годину 6 фор. а. вр.

На по године 3 . . .

На три мјесеца 1 . 50 н.

За све друге земље у Јевропи

Америци:

На годину 20 франака.

На по године 10 . .

На три мјесеца 5 . .

Претплатници из Аустро-Угарске
и Босне и Херцеговине) нека шаљу
своју претплату поштанском у-
путницом на г. Петра Рамада-
новића у Котор. Нарочито се у-
мољавају претплатници из Босне и
Херцеговине, да нам не шаљу новце
непосредно овамо у запечатеном пи-
сму, за које ми морамо овдје плаћати
свагда по 40 до 50 новчића, него
нека упућују претплату на г. Петра
Рамаданића у Котор, и то поштан-
ском упутницом.

Претплату из Србије на наш
лист прима само књижаз Велимира
Валовића у Београду. С тога нека
се тамошњи наши претплатници изво-
де за времена с претплатом обратити
на ту књижазу.

Претплатници с других стра-
на нека шаљу своју претплату у
плаћеном писму на: „Управу „Гласа
Црногорца“ на Цетиње“.

Цетиње, 9. Јуна 1884.

У П Р А В А

ГЛАС ЦРНОГОРЦА.

Трговачке вијести.

Тријешње, 42. Јуна.

Каза прилично удражне цијене.
Рио од фр. 49—96; бола ф. 75—80. Ла-
гера ф. 70—80. Порторико ф. 94—115.
Мокс ф. 98—110.

Цукар прве марке готова роба од
фр. 22.50—27.50.

Удје обично за јело ф. 44.—Дла-
тинско ф. 44—45. Тазијанско сипо ф. 70—
до каковола.

Ориз тал. ф. 15—22.—; шилески
ф. 11—18.50 Бакарар ф. 24.

Петродеј царете држан по 2.00—
10.— у баринах; ф. 12.— у сандуцама.

Маст свињска права по ф. 65.—, ш-
глеска ф. 61.

Сланина слабо тражена по ф. 61.—
Маас ф. 88—97. — Лој ф. 44.50. На-
ранце и лимун од ф. 2—4 сандук.
Рожић ф. 5—6.50. Рожић ф. 35.
— Грошје Суат. ф. 19—23. Смоки
ф. 13—16. — Грашан ф. 10—13. Па-
суа ф. 11—15. — Јећа ф. 13—20. —
Вуна босанска ф. 105—115. Истарска ф.
110.— слабо тражена. —

Коже стројено ф. 140—160. — Во-
ловске сурове ф. 46—55. — Јагњаче
100 ком. ф. 75—115. Зечје ф. 2—35.
Лисје живаје траже, а цијене удражне.
— Сијено 130 новч. до 1.75.

Шљиве босанске и хрватске ф. 24.
— 26. Писаница ф. 9.25—9.50. Кукуруз
влашки ф. 7.90 до 7.30; Банатски ф. —
8.25. Хрватски ф. 7.75. Раж ф. 7.52
306 мјарска ф. 7.—, Хрватска ф. 7.50
— Арбанашка ф. 6.25—7.

Тријешњанска вурса: дне 24 Јуна 1884.

Аустријски државни папири ф. 80.20 —
80.40, исти у сребру ф. —. —; исти у
злату ф. 102.10 5% аустријска рента фор.
95.60.

Дионице народне банке ф. 857. —

Кредит ф. 300—301; Лојд ф. 620.

Лондон 10 лира стерлинга ф. 121.80—
21.55; Наполеони ф. 9.69.967, и. вр. цени
ф. 5.70; државне марге ф. 59.45—59.55;
францеске ф. 48.40—48.30.

ПОШТАРСКИ

ЉЕТНИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња
за Котор у недјељу: предавање до 10 и по
ура у јутро; у уторник: предавање до 10
и по ура у јутро; у четвртак: предавање до
до 10 и по ура у јутро.

Долази из Котора, у уторник: разда-
вање у 1 уру по по дне; у сриједу: раз-
давање у 12 ура по дне; у четвртак: раз-
давање у 7 ура по подне; у петак: разда-
вање у 6 ура по по дне, ако пароброд
стигне на вријеме у Котор.

ДЕЛИЖАНЦА позива са Цетиња за
Котор у четвртак, у 6 ура у јутро, преда-
вање у сриједу до 6 ура по по дне.

Долази из Котора у четвртак у 8 ура
подне, раздавање у петак у 8 ура пред подне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетиња
за Ријеку, Бар, Даниловград, Никшић,
Подгорицу и Уцињ у понедељник, сриједу
и суботу, предавање до 11 и по ура у јутро.

Долази с Ријеке, из Бара, с Данило-
ваграда, из Никшића, из Подгорице и из
Уциња у уторник, четвртак и недјељу, раз-
давање у 10 ура у јутро, ако пошта стигне
на вријеме.

ДЕЛИЖАНЦА полази за Ријеку, Бар,
Даниловград, Никшић, Подгорицу и Уцињ
у суботу, предавање у петак до 4 уре
по по дне.

Долази у уторник, раздавање у 10
ура пред по дне.

Канцеларија је сваки дан отворена од
8 ура до 12 у јутро и од 4 до 6 по по дне
Цетиње, 1. Јуна 1883.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

О Г Л А С И.

Личење Радикално

К БРЗО

свијет х

БОЛЕСТИ нервозних,

ЕПИЛЕПТИЧНИХ И ТАЈНИХ

по мојој сопственој методи.

Награда се не тражи напријед него

кад болесник оздрави.

Др. проф. А. МАЛАСПИНА

члан многих учених друштава

106, Faubourg, St. Antoine 106, Paris.

—

ЛЕКОВИ СЕ ДАЈУ ВРЕКО ЦИЈЕНА.

(6—52)